

bezetting voortgezet en van eind '43 af steun verleend niet alleen aan gezinnen van opvarenden van de koopvaardij en van de marine maar ook aan een aantal gezinnen van in Engeland terechtgekomen officieren en minderen van de landmacht en de marechaussee – gezinnen die in veel gevallen in kommervolle omstandigheden verkeerden. Uit de 'Zeemanspot' werden in totaal bijna 4700 gezinnen van opvarenden van de koopvaardij gesteund, bijna 1400 gezinnen van marine- en bijna 300 gezinnen van landmacht-personeel. In '41 was hiervoor nog slechts f 10 000 nodig, maar in '44 ruim f 2,9 mln. De 'Zeemanspot' keerde in totaal f 5,2 mln uit – in '44 per gezin vermoedelijk een kleine f 40 per maand. Men ziet: wat de 'Zeemanspot' aan bedragen ter beschikking stelde, droeg een aanvullend karakter¹ – zij waren er niet minder welkom om en het totale bedrag aan uitkeringen (zij waren met overleg toegekend²), was in de toenmalige omstandigheden niet gering.

Hoe kwam dat bedrag bijeen?

Dat was na enige tijd de speciale verantwoordelijkheid geworden van Walraven van Hall – en bij hem willen wij nu iets langer stilstaan, aangezien hij van eind '43 af een van de centrale figuren werd in de Nederlandse illegaliteit; ja eigenlijk is hij de enige geweest op wie het begrip 'centrale figuur' volledig van toepassing is.

★

Wij beginnen met zijn levensloop.

Walraven ('Wally') van Hall was als telg van een Amsterdams patriciërs-geslacht waaruit de bekwame negentiende-eeuwse minister van financiën mr. F. A. van Hall voortgekomen was, in 1906 in de hoofdstad geboren. 'Hij was', aldus zijn moeder, in zijn vroege jeugd 'een wildebras en fysiek heel sterk'.³ Zijn hart trok naar de zee; hij slaagde er in, toegelaten te worden

¹ De Stoomvaartmaatschappij Nederland is onder directie van F. de Boer de enige scheepvaartonderneming geweest die zelf de achtergebleven gezinnen in zulk een mate bijsprong dat geen aanvulling uit de 'Zeemanspot' nodig was. ² Met alle ondersteunde gezinnen werd contact onderhouden door middel van 'voogden'; zij brachten ook de maandelijks steunbedragen rond. 'In principe werden', aldus later Filippo, 'NSB-vrouwen en dames die omgang hadden met Duitsers, niet van steun voorzien. Ook aan hen die moreel een slecht leven leidden, werd steun onthouden.' (A. Filippo: Verslag over de 'Zeemanspot' (z.j.), p. 5 (Doc II-924, a-2).

³ P. J. van Hall-Boissovain in: *Walraven van Hall, 10 februari 1906-12 februari 1945* (1946), p. 1.